

7. Альбуханова–Славская К.А. Деятельность и психология личности. – М.: Наука, 1980. – 335 с.
8. Климов Е.А. Человек и профессия. - Л., 1984. – 141с.
9. Пряжников М. Особиста професійна перспектива. / Психолог. – №16. – 2004. – С.6-8.
10. Кон И.С. В поисках себя: личность и ее самосознание. – М.: Политиздат, 1985. – 244 с.
11. Педагогічне управління професійним самовизначенням учнівської молоді. Посібник /За ред. М.П.Тименка. – К., 2001. – 152 с.
12. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання: Частина 1. Теорія трудового навчання. – К.: РННЦ „Дініг”, 2000. – 248 с.
13. Програма курсу „Трудове навчання” для загальноосвітніх навчальних закладів 5-12 класи. – К., 2005. – 255 с.

Солончук Т. А.,
вчитель трудового навчання
та інформатики КЗШ №110,
м.Кривий Ріг

СИСТЕМА ПРОФОРІЕНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

В этой статье раскрывается концепция системы профориентационной работы в школе как органической составной части процесса формирования личности учащегося, выражающаяся в наличии определенных знаний, умений и качеств личности, необходимые для сознательного выбора профессии.

In this article the conception opens up of the system of vocational orientation work at school as organic component part of process of forming of personality of studying, expressed in presence definite knowledges, abilities and qualities personalities, necessary for the conscious choice of profession.

Проблема професійного самовизначення, професійної орієнтації та життєвих планів молоді є досить актуальною на сучасному етапі розвитку суспільства. У Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІст. сказано: „В Україні необхідно створювати умови для розвитку самоствердження і самореалізації особистості впродовж життя” [2, с.7]. Допомогти учню самовизначитися – означає сформувати в нього внутрішню готовність і потребу самостійно, свідомо намічати й обирати шляхи

реалізації перспектив свого розвитку: особистого, життєвого, професійного. Сучасний стан розвитку суспільства, економічна ситуація в країні, тенденції гуманізації освіти та суспільства потребують визначення нових завдань у практиці професійної орієнтації учнів.

Нині важливо зрозуміти та організувати процес професійного самовизначення старшокласників не тільки як подію суспільного, а й як подію особистого життя, як важливий етап самореалізації внутрішнього потенціалу особистості через професію.

Загальна мета профорієнтації – сформувати у учнів „...усвідомлене фахове самовизначення на основі узгодженості особистих і суспільних інтересів у підготовці кадрів для виробництва, аграрного сектора, науки, культури, тобто досягнення певного оптимуму професійного самовизначення й потреби суспільства в кадрах” [1, с.84].

Професійна орієнтація у загальноосвітній школі як цілісна система складається зі взаємозалежних компонентів, або підсистем, об'єднаних спільністю мети і єдністю керування. Це: професійна просвіта; професійна консультація; розвиток інтересів, схильностей школярів у різноманітних видах діяльності (пізнавальна, трудова, основою якої є продуктивна праця, ігрова, комунікативна), професійний відбір, професійна адаптація. В свою чергу, кожна підсистема включає підструктурні компоненти, що мають свої підзавдання, обумовлені загальною метою.

Професійна просвіта дає учням змогу придбати певні знання про соціально-економічні та психофізіологічні особливості різноманітних професій, про умови правильного вибору однієї з них; сприяє вихованню позитивного ставлення школярів до різноманітних видів професійної й суспільної діяльності, формуванню мотивованих професійних намірів. Професійна просвіта включає професійну інформацію, що набуває для школяра спонукальної спрямованості і може бути охарактеризована як професійна агітація.

Основними формами професійної просвіти є уроки, гуртки, екскурсії на підприємства та в навчальні заклади, зустрічі зі спеціалістами, профорієнтаційні ігри. Доцільне викладання спеціального курсу „Психологія вибору професії та підготовка до трудової діяльності” Групові заняття можна проводити у формі практикумів, ділових ігор, тренінгів з використанням психологічного тестування.

Професійна консультація має своєю метою встановлення відповідності індивідуальних психологічних та особистісних особливостей до специфічних вимог тієї або іншої професії. Вона містить декілька видів консультацій:

- довідкову, в процесі якої з'ясовуються працевлаштування, освоєння різноманітних професій, строки підготовки, система оплати праці, перспективи професійного зростання;
- діагностичну, спрямовану на вивчення особистості, її інтересів, схильностей і можливостей з метою виявлення відповідності їх до обраної професії або близької;
- формівну, за допомогою якої здійснюються керівництво й корекція вибору школярами професії;
- медичну, спрямовану на визначення стану здоров'я школяра відповідно до обраної професії.

У профконсультаційній роботі можна умовно визначити два етапи: вивчення особистості школяра та педагогічне керування професійним самовизначенням.

У процесі вивчення особистості школяра визначають чотири основні аспекти:

1. Вивчення спрямованості, тобто той бік особистості, який відображає її прагнення й те, що їй подобається. Конкретно це виявляється в інтересах, нахилах, ідеалах і переконаннях.

2. Вивчення здібностей і можливостей учня, тобто індивідуально-психологічні особливості, які є суб'єктивними умовами успішного виконання певного виду діяльності. Конкретно вони виявляються в певній діяльності (технічній, філологічній, природознавчій, педагогічній тощо). Вони виявляються в швидкості, міцності оволодіння способами і прийомами діяльності.

3. Вивчення характеру основних якостей особистості, тобто характерологічні особливості виявляються в стійкому типі психологічних реакцій щодо людей, себе і справи.

4. Вивчення професійних планів учнів. Вивчення особистості учня має здійснюватися за задалегідь продуманим планом.

Для вивчення учнів з метою профконсультації застосовують такі методи: спостереження, анкетування, бесіди, тестування, аналіз, узагальнення незалежних характеристик тощо.

Підструктури профорієнтації тісно пов'язані між собою, функціонування їх визначається закономірностями системи в цілому, поза нею вони втрачають свою спрямованість. Сама ж система профорієнтації взаємодіє з іншими системами, такими як національне виховання, навчально-виховний процес, економіка, суспільство.

Отже, концептуальною метою профорієнтаційної діяльності загальноосвітньої школи ми вважаємо надання учням інформації:

- про суспільство людей – у всьому розмаїтті його зв'язків і стосунків;
- про навколишній світ у всій його різноманітності;
- про своє «Я» - фізичне, особистісне, соціальне, духовне.

Це необхідно для того, щоб кожна дитина знайшла своє місце в житті, де зможе якомога повніше реалізуватися, враховуючи свої здібності, інтереси та потреби суспільства.

Список використаних джерел

1. Головаха Е. И. Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи. – К.: Молодь, 1988. – 154с.
2. Концепція профільного навчання в старшій школі //Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2003. – №24. – С.3-15.
3. Тхоржевський Д.О., Назимов І. М. Трудове виховання і професійна орієнтація школярів. – К., 1979. – 48с.

Сахнова О.С.,
студентка V курсу,
Криворізький ДПУ

НАЦІОНАЛЬНА ВИШИВКА, ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ УЧНІВ

Основным направлением трудового обучения есть необходимость развития эстетичного вкуса и чувства прекрасного. Украинская народная вышивка - это одна из весомых составных с помощью которой учитель обслуживающего труда может достичь наиболее эффективного формирования эстетичного вкуса.